

جمهوری اسلامی ایران
مرکز آمار ایران
پژوهشکده آمار

گزارش فعالیت‌های پژوهشکده آمار

در سال ۱۳۸۳

ارائه‌ی گزارش سال ۱۳۸۳، افتخار بزرگی برای این‌جانب به‌شمار می‌آید. گزارش زیر مهم‌ترین ابعاد و خلاصه‌ی دستاوردهای پژوهشکده‌ی آمار است که در سال ۱۳۸۳ حاصل شده است.

طرح‌های پژوهشی: در سال ۱۳۸۳، در سه گروه پژوهشی تعداد ۱۶ طرح پژوهشی در دست انجام بوده است. تعداد ۹ طرح از این طرح‌ها پایان یافته و نتایج سودمند آن‌ها ارائه شده است و ۷ طرح دیگر در سال ۱۳۸۴ ادامه خواهد داشت. دو سمینار مربوط به طرح‌های خاتمه یافته نیز در سال ۱۳۸۳ برگزار شد.

مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران: پژوهشکده‌ی آمار با توجه به اهداف و رسالت خود، اقدام به انتشار مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران کرده است. نخستین شماره‌ی این مجله، حاوی شش مقاله (سه مقاله از داخل کشور و سه مقاله از خارج)، در بهمن‌ماه ۱۳۸۳ به‌زبان فارسی منتشر شد.

خدمات آموزشی: در سال ۱۳۸۳، پانزده دوره‌ی آموزشی برای آمارشناسان ایرانی (شاغل در پژوهشکده‌ی آمار، مرکز آمار ایران و سایر دستگاه‌های اجرایی) برگزار شد. پژوهشکده‌ی آمار در سال ۱۳۸۳ چهار کارگاه آموزشی نیز برگزار کرد.

در انتها لازم می‌دانم از جناب آقای دکتر نواب‌پور، رئیس سابق پژوهشکده‌ی آمار (رئیس فعلی مرکز آمار ایران) که در تعریف و راه‌اندازی فعالیت‌های پژوهشکده نقش عمده‌ای داشتند و همچنین از تمامی همکارانم در پژوهشکده‌ی آمار که با تلاش و پشتکار خود امکان انجام این فعالیت‌ها را به وجود آوردند تشکر کنم.

علی‌رضا زاهدیان

سرپرست پژوهشکده‌ی آمار

• طرح‌های پژوهشی گروه پژوهشی «آمارهای اقتصادی»

۱. اجرای آزمایشی طرح گذران وقت
۲. محاسبه‌ی خط فقر برای ایران طی سال‌های ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۲
۳. خطای اندازه‌گیری در شاخص قیمت مصرف‌کننده و اثرات آن بر متغیرهای کلان اقتصادی
۴. تعدیل کیفی شاخص قیمت سبد مصرفی خانوارهای شهری کشور
۵. محاسبه‌ی شاخص قیمت تولیدکننده به تفکیک مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌ای
۶. بررسی عوامل مؤثر بر ایجاد نابرابری توزیعی در مناطق شهری ایران (۸۱-۱۳۵۳)

• طرح‌های پژوهشی گروه پژوهشی «بردازش داده‌ها و اطلاع‌رسانی»

۱. نیازسنجی آماری از کاربران و سنجش میزان بهره‌مندی و رضایتمندی آنان از خدمات اطلاع‌رسانی مرکز آمار ایران
۲. جانمایی بی‌پاسخی‌ها و اثرات آن در برآوردها و تجزیه و تحلیل داده‌ها
۳. بررسی شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات و ارائه‌ی راهکارهای مناسب برای محاسبه‌ی آنها
۴. تصحیح برآوردهای حاصل از نمونه‌گیری‌های کارگاهی از طریق یافتن اثر خطاهای چارچوب

• طرح‌های پژوهشی گروه پژوهشی «طرح‌های فنی و روش‌های آماری»

۲. ارائه‌ی راهکارهای مناسب تولید آمارهای درآمد خانوار
۳. خطای نمونه‌گیری در آمارگیری‌های نمونه‌ای پیچیده
۴. روش آماری مناسب برای ساخت مدل عرضه‌ی نیروی کار
۵. روش‌های تعیین توزیع داده‌ها و برآوردها
۶. امکان‌سنجی ساخت چارچوب خانوارهای دستجمعی
۷. طبقه‌بندی کشور به مناطق همگن با استفاده از مشخصه‌های اجتماعی-اقتصادی پایدار

• خدمات آموزشی

۱. برگزاری یازده دوره‌ی آموزشی و طبق برنامه‌ی آموزشی سالیانه
۲. برگزاری چهار دوره‌ی آموزشی به سفارش مرکز آمار ایران، وزارت بازرگانی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان زنجان، و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
۳. برگزاری چهار کارگاه آموزشی
۴. برپایی نمایشگاه کتاب و آثار پژوهشی پژوهشکده‌ی آمار در حاشیه‌ی برگزاری هفتمین کنفرانس آمار ایران

گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی

۱. اجرای آزمایشی طرح گذران وقت

طرح بررسی گذران وقت، مطالعه‌ی چگونگی گذران وقت افراد و اختصاص زمان به فعالیت‌های گوناگون است. به سبب نگرش همه‌جانبه‌ی فعالیت‌های افراد، داده‌هایی که از این بررسی‌ها به دست می‌آید دارای مزیت‌هایی است که از مطالعات اقتصادی و اجتماعی دیگر قابل دسترسی نیست. از این رو داده‌های حاصل از این بررسی به سبب تنوع و پوشش آن، کاربردهای گسترده‌ای داشته و در بررسی‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و کالبدی قابل بهره‌برداری است.

پیشینه‌ی گردآوری داده‌های مربوط به گذران وقت در جهان به چندین دهه می‌رسد، ولی چالش اصلی در انجام چنین مطالعاتی یکسان‌سازی روش‌ها، تعاریف، مفاهیم و طبقه‌بندی فعالیت‌ها بوده است. مفاهیم و روش‌های تولید داده‌های گذران وقت در کشورهای توسعه‌یافته به صورت مدون و مستند قابل دسترسی است و در این کشورها طرح‌های بررسی گذران وقت به صورت جامع انجام شده است، ولی در کشورهای در حال توسعه این چنین نیست و بررسی‌های انجام شده در برخی از کشورهای این گروه عموماً در مقیاس کوچک و محدود به برخی از مناطق بوده است.

در ایران، مطالعات گذران وقت به صورت پراکنده و عمدتاً با هدف بررسی اوقات فراغت افراد انجام شده است، ولی طرح پژوهشی «بررسی گذران وقت در ایران» توسط پژوهشکده‌ی آمار در سال ۱۳۸۱، نخستین تلاش برای انجام این بررسی‌ها به صورت جامع و بر پایه‌ی تجربیات جهانی و سازگار با نظام حساب‌های ملی و توصیه‌های بین‌المللی است. بر پایه‌ی همین پژوهش، اجرای طرح بررسی گذران وقت برای نخستین بار به صورت آزمایشی و با هدف سنجش ویژگی‌های اجرایی این طرح انجام گرفت.

اجرای این طرح پژوهشی در فروردین ۱۳۸۳ آغاز شد و در آبان ۱۳۸۳ به پایان رسید. همکاران این طرح عبارت بودند از:

- محمدحسین امینی (مجری طرح، کارشناس مرکز آمار ایران)؛
- مسعود مرادبک (کارشناس مرکز آمار ایران)؛
- علی‌رضا رضایی (کارشناس مرکز آمار ایران)؛ و
- فریده باقری (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار).

۲. محاسبه‌ی خط فقر برای ایران طی سال‌های ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۲

موضوع فقر و این که به کدام قشر از جامعه و بر پایه‌ی چه اطلاعاتی می‌بایست کمک بیش‌تری شود، مورد توجه روزافزون سیاست‌گذاران مسائل اجتماعی-اقتصادی می‌باشد. هرچند که این موضوع به‌ظاهر ساده به نظر می‌رسد، ولی به‌طور کلی مسئله‌ی فقر از دیدگاه مسائل نظری و روش‌های اجرایی، پدیده‌ی پیچیده‌ای است. پیچیدگی موضوع، وجود روش‌های مختلف اندازه‌گیری فقر و فراهم نبودن داده‌های آماری دقیق و معتبر در مورد درآمدها و هزینه‌های افراد و خانوارها ایجاب می‌کند که هرگونه بحث جدی در خصوص تعیین میزان خط فقر و محاسبه‌ی جمعیت فقیر با دقت و احتیاط بیش‌تری صورت گیرد. علی‌رغم پیچیدگی پدیده‌ی فقر، در سالیان اخیر تلاش‌های زیادی برای بررسی مقوله‌ی فقر در قالب مطالعات پژوهشی، ارائه‌ی مقاله، تألیف کتاب، برگزاری همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی در سطح جهانی و از جمله ایران صورت گرفته است. یکی از تلاش‌های صورت گرفته در این زمینه، طرحی پژوهشی است که با عنوان «اندازه‌گیری شاخص‌های فقر در ایران طی سال‌های ۷۹-۱۳۶۳» در پژوهشکده‌ی آمار در سال ۱۳۸۱ انجام شد. پژوهش حاضر در ادامه‌ی طرح قبلی و با هدف حفظ سری زمانی محاسبه‌ی خط فقر با روش یکسان صورت گرفته است.

این پژوهش در پاییز ۱۳۸۳ انجام گرفت. همکاران این طرح عبارت بودند از:

- فریده باقری (مجری طرح، عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- خلیل حیدری (پژوهشگر مؤسسه‌ی مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی)؛ و
- سید حسین پیمان (کارشناس دفتر آمارهای اجتماعی-اقتصادی خانوار مرکز آمار ایران).

۳. خطای اندازه‌گیری در شاخص قیمت مصرف‌کننده و اثرات آن بر متغیرهای کلان اقتصادی

مطالعه‌های انجام شده در زمینه‌ی شاخص قیمت مصرف‌کننده نشان می‌دهد که شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) در نشان دادن افزایش هزینه‌های سالیانه‌ی افراد (خانوارها) دارای بیش‌برآوردی است. علت این بیش‌برآوردی، تغییر رفتار مصرف‌کنندگان در مقابل تغییر قیمت‌های نسبی است بدین ترتیب که مصرف‌کنندگان در واکنش به تغییر قیمت‌های نسبی، خریدهای‌شان را از کالاها و خدمات، تغییر می‌دهند (البته با نسبت‌های متفاوت)، در حالی که در محاسبه‌ی شاخص CPI، این جبران خریدها لحاظ نمی‌گردد. در نتیجه‌ی این جانشین‌سازی کالاها توسط خانوارها، CPI سریع‌تر از هزینه‌ی زندگی رشد می‌نماید. تا کنون تمام زمینه‌های ایجاد اربیبی در CPI مورد شناسایی قرار نگرفته است. اربیبی موجود در CPI هرچند کوچک، اثر قابل ملاحظه‌ای در سیاست‌های پولی و مالی و سایر متغیرهای کلان اقتصادی بر جای می‌گذارد. این پژوهش به دنبال شناسایی منابع ایجاد خطا در CPI، اندازه‌گیری میزان این خطاها و ارائه‌ی راهکارهایی جهت اصلاح شاخص CPI به‌منظور دستیابی به تحلیل واقعی‌تر از متغیرهای کلان اقتصادی می‌باشد.

اجرای این طرح در اردیبهشت ۱۳۸۲ آغاز شد و در اسفند ۱۳۸۳ به پایان رسید. همکاران این طرح عبارت بودند از:

- حسین میرزایی (مجری طرح، کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- حسین خسروی (پژوهشگر آزاد)؛
- فرشید جمشیدی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- مجید رجبی (کارشناس سابق پژوهشکده‌ی آمار)؛
- شهرام صدوقیان‌زاده (کارشناس مرکز آمار ایران)؛ و
- دکتر حمید شهرستانی (مشاور طرح، عضو هیئت علمی دانشگاه اوهایو و دانشگاه آزاد اسلامی).

۴. تعدیل کیفی شاخص قیمت سبد مصرفی خانوارهای شهری کشور

بر اساس گزارش‌ها و مطالعات متعدد انجام‌شده در زمینه‌ی شاخص قیمت مصرف‌کننده، یکی از دلایل وجود اریبی در اندازه‌گیری شاخص قیمت مصرف‌کننده عدم توانایی این شاخص در محاسبه و اعمال دقیق تغییرات کیفی است. در سال‌های اخیر، آمارشناسان در تلاش هستند تا قیمت کالاهای مشابه را جمع‌آوری نموده، این اریبی را به حدّ اقل ممکن برسانند. از طرفی این کالاهای و خدمات مشابه اغلب غیر قابل دسترس بوده و کالاهای جدید، مدل‌های جدید از کالاهای قدیمی، فناوری‌های جدید، عملکرد بهتر کالاهای موجود و خدمات جدید مرتبط با این کالاهای به‌طور مستمر در اقتصاد ظهور می‌نمایند. در چنین شرایطی که اقلام موجود در سبد مصرفی خانوارها، به‌طور مداوم جابه‌جا می‌شوند، روش‌های مختلفی برای تعدیل کیفی بین اقلام جدید و قدیم به کار می‌رود. این روش‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند: روش‌های ضمنی و روش‌های صریح. هدف این تحقیق به‌کارگیری روش‌های مناسب تعدیل کیفی از بین روش‌های ضمنی و صریح برای شاخص قیمت کالاهای و خدمات منتخب است.

اهداف تفصیلی این طرح عبارت است از:

- تعیین کالاهای و خدماتی از سبد مصرفی خانوار که در آن‌ها تغییر کیفیت قابل ملاحظه است و نیاز به تعدیل کیفی دارد؛
- معرفی کالاهای و خدمات جدید که در سبد مصرفی خانوارهای شهری وجود ندارند و نحوه‌ی جمع‌آوری آن‌ها به‌منظور تعدیل کیفی شاخص قیمت آن‌ها؛ و
- به‌کارگیری روش‌های مناسب تعدیل کیفی از بین روش‌های ضمنی و صریح برای تعدیل شاخص قیمت کالاهای و خدمات منتخب.

اجرای این طرح در بهمن ۱۳۸۲ آغاز شد و در اسفند ۱۳۸۳ به پایان رسید. همکاران این طرح عبارت بودند از:

- حسین خسروی (مجری طرح، پژوهشگر آزاد)؛
- فریده باقری (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- حسین میرزایی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- فاروق کلهری (کارشناس مؤسسه‌ی پژوهشگران زاگرس)؛

- هما نوروزیان (مشاور طرح، کارشناس ارشد مرکز آمار ایران)؛ و
- دکتر جاوید بهرامی (مشاور طرح، عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی).

۵. محاسبه‌ی شاخص قیمت تولیدکننده به تفکیک مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌ای

شاخص قیمت تولیدکننده یکی از آمارهای پایه‌ای و ضروری قیمت است که به‌عنوان مهم‌ترین ابزار بررسی عرضه‌ی کالاها و خدمات و اندازه‌گیری روند قیمت‌ها دارای کاربردهای اساسی و گوناگون از جمله برآورد حساب‌های ملی به قیمت ثابت و ارزیابی برنامه‌های توسعه‌ی اقتصادی می‌باشد. در سال‌های اخیر، شاخص قیمت تولیدکننده در حال جایگزین شدن به‌جای شاخص قیمت عمده‌فروشی می‌باشد؛ لذا با توجه به کاربرد وسیع آن در حساب‌های ملی و سنجش سیاست‌های پولی و مالی دولت، تهیه‌ی آن به تفکیک سه گروه عمده‌ی کالا، یعنی مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌ای، ضرورت بیش‌تری پیدا نموده است. هدف از این پژوهش، تعیین سهم مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌ای هر گروه از کالاها (در سطح کد چهار رقمی ISIC) در طرح شاخص قیمت تولیدکننده‌ی مرکز آمار ایران می‌باشد.

اجرای این طرح در خرداد ۱۳۸۳ آغاز شد و پیش‌بینی می‌شود در خرداد ۱۳۸۴ به پایان برسد. همکاران این طرح عبارت‌اند از:

- فریده باقری (مجری طرح، عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- منیرالسادات علوی‌نسب (کارشناس مرکز آمار ایران)؛
- هوشنگ نامداری (کارشناس مرکز آمار ایران)؛
- حسین کاوند (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛ و
- هما نوروزیان (مشاور طرح، کارشناس مرکز آمار ایران).

۶. بررسی عوامل مؤثر بر ایجاد نابرابری تورمی در مناطق شهری ایران (۸۱-۱۳۵۳)

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری (CPI) به‌عنوان معیاری برای اندازه‌گیری تغییر رفاه خانوارها در طول زمان، دارای کاربردهای فراوانی در حوزه‌ی سیاست‌گذاری کلان اقتصادی و تبدیل متغیرهای حساب‌های ملی از ارقام جاری به ثابت است. همچنین در اغلب موارد، نرخ تورم کلی در اقتصاد کشور با این شاخص محاسبه می‌شود. این معیار با وجود کاربردهای گسترده، دارای اشکالات عدیده‌ای در حوزه‌ی نظری و کاربردی است. یکی از اشکالات شاخص CPI این است که بازگوکننده‌ی تغییرات هزینه‌ی زندگی خانوارهای مختلف نیست و این در حالی است که آثار تورمی برای خانوارهای مختلف، متفاوت می‌باشد. این پژوهش به دنبال بررسی عوامل مؤثر بر ایجاد نابرابری تورمی در مناطق شهری ایران و ارائه‌ی راهکار علمی برای محاسبه‌ی CPI مناسب گروه‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی است تا بدین وسیله جبران کاهش رفاه خانوارها متناسب با نرخ تورم مؤثر بر سطوح مختلف درآمدی آن‌ها باشد.

اجرای این طرح در اردیبهشت ۱۳۸۳ آغاز شد و پیش‌بینی می‌شود در مرداد ۱۳۸۴ به پایان برسد. همکاران این طرح عبارت‌اند از:

- حسین میرزایی (مجری طرح، کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- ابوالفضل غیاثوند (عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی)؛
- حسین کاوند (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- سمیه برهان یزدانی (کارشناس مرکز آمار ایران)؛ و
- دکتر تیمور محمدی (مشاور طرح، عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی).

گروه پژوهشی پردانش داده ها و اطلاع رسانی

۱. نیازسنجی آماری از کاربران و سنجش میزان بهره‌مندی و رضایتمندی آنان از خدمات اطلاع‌رسانی مرکز آمار ایران

از آن‌جا که ارتباط با کاربران و آگاهی از نیازها و جلب رضایت آنان از ضروریات هر مرکز آماری است، نظرسنجی از کاربران آمارها و اطلاعات آماری، به‌طور منظم در کشورهای پیشرفته اجرا شده و می‌شود؛ اما این کار در مرکز آمار ایران تا کنون سابقه نداشته و گام دوم طرح «نیازسنجی آماری از کاربران و سنجش میزان بهره‌مندی و رضایتمندی آنان از خدمات اطلاع‌رسانی مرکز آمار ایران»، نخستین تجربه در این زمینه است.

گام اول این طرح در سال ۱۳۸۲ با عنوان «ارزیابی شیوه‌های اطلاع‌رسانی طرح‌های مرکز آمار ایران از دیدگاه کاربران» به پایان رسید و طرح موضوعی شامل هدف، جامعه‌ی آماری، دوره‌ی آمارگیری، روش گردآوری اطلاعات، فرم‌ها و پرسش‌نامه‌ها، و جدول‌های نتایج آماری تهیه شد. در این طرح موضوعی، جامعه‌ی آماری متشکل از

- متقاضیان آمار مراجعه‌کننده به واحد اطلاع‌رسانی مرکز آمار ایران،
- مشترکان نشریات مرکز آمار ایران (غیر از کتابخانه‌ها)،
- مراجعان به کتابخانه‌ی مرکز آمار ایران (به‌جز کارکنان مرکز آمار ایران)،
- مراجعان به کتاب‌فروشی مرکز آمار ایران،
- متقاضیان نقشه مراجعه‌کننده به دفتر امور نقشه و مدارک آماری،
- پیام‌نگارهای درخواست آمار، ارسالی به واحد اطلاع‌رسانی آماری،
- درخواست‌های آمار، ارسالی به دفتر امور روابط بین‌الملل مرکز آمار ایران، و
- بازدیدکنندگان از وب‌گاه مرکز آمار ایران

تعریف شده است. در گام دوم این طرح، پرسش‌نامه‌های تهیه شده برای هر گروه از واحدهای آماری مذکور، در چهار دوره‌ی زمانی تکمیل می‌گردد و پس از داده‌آمایی، نتایج حاصل، مورد تحلیل قرار می‌گیرد. این طرح از نیمه‌ی آبان ۱۳۸۳ در حال اجراست و تا پایان سال، دو دوره‌ی نظرسنجی انجام گرفته است. دو دوره‌ی باقی‌مانده‌ی نظرسنجی نیز در سال ۱۳۸۴ اجرا خواهد شد و پیش‌بینی می‌شود گزارش نهایی طرح در دی‌ماه ۱۳۸۴ منتشر گردد. همکاران این طرح عبارت‌اند از:

- فرشید خان‌زاده (مجری طرح، کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- حسن رنجی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- نیما دانش‌پرور (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛ و
- علی‌رضا سحرخیز (کارشناس مرکز آمار ایران).

۲. جانمایی بی‌پاسخی‌ها و اثرات آن در برآوردها و تجزیه و تحلیل داده‌ها

هر قدر که پرسش‌نامه‌ی آمارگیری خوب طراحی شده باشد و هر قدر روش‌های به کار گرفته شده در گردآوری داده‌ها کارا باشد، وجود بی‌پاسخی در آمارگیری‌ها تقریباً اجتناب‌ناپذیر است. از عوایدی که با وجود داده‌های گم‌شده ممکن است در تحلیل‌های آماری رخ دهد می‌توان موارد زیر را برشمرد:

- کاهش کارایی؛
- پیچیدگی در تحلیل داده‌ها؛ و
- آریبی حاصل از اختلاف بین داده‌های مشاهده نشده و داده‌های مشاهده شده.

با توجه به آثار سوء بی‌پاسخی در برآوردهای یک آمارگیری و عدم امکان پرهیز از آن، یکی از راه‌های مواجهه با این امر، جانمایی داده‌های گم‌شده است.

در این طرح، روش‌های مختلف جانمایی ساده و چندگانه مورد بررسی قرار گرفت، و نرم‌افزارهای موجود برای انجام جانمایی معرفی شد. جانمایی داده‌های گم‌شده با استفاده از اصل ماکسیمم آنتروپی، و جانمایی با استفاده از کمترین فاصله‌ی بین مجموعه‌های فازی از مباحث دیگر این طرح بود. علاوه بر این، معیارهایی برای ارزیابی روش‌های جانمایی ارائه شد، و در نهایت با استفاده از طرح «بررسی ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی خانوارها» به مقایسه‌ی چند روش جانمایی تحت مکانیسم‌های مختلف گم‌شدگی پرداخته شد.

اجرای این طرح در تیرماه ۱۳۸۳ آغاز شد و در بهمن‌ماه ۱۳۸۳ به پایان رسید. همکاران این طرح عبارت بودند از:

- دکتر عباس گرامی (مجری طرح، عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- دکتر عین‌الله پاشا (عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلم)؛
- دکتر مجتبی گنجعلی (عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی)؛
- فاطمه هرنندی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- حسن رنجی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- امید حمیدی (دانشجوی کارشناسی ارشد آمار)؛ و
- لیلی تاپاک (دانشجوی کارشناسی ارشد آمار).

۳. بررسی شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات و ارائه‌ی راهکارهای مناسب برای محاسبه‌ی آن‌ها

فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در عصر حاضر، نقش‌ها و کارکردهای فراوانی دارد و تا کنون نیز محور بسیاری از تحولات جهانی بوده است. این فناوری به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ابزار توسعه‌ی همه‌جانبه، زمینه‌های لازم را برای اداره و مدیریت اطلاعات از طریق فرایندهای تولید، پردازش، توزیع، و مبادله‌ی آن‌ها

فراهم می‌آورد. دستیابی به چارچوبی هماهنگ و جامع از اطلاعات دقیق و بهنگام، نیازمند آن است که ابزارهای لازم برای اجرای این فرایندها در اختیار کاربران آن قرار گیرد. بدین منظور باید با شناخت کاملی از اجزا و ساختارهای تشکیل‌دهنده‌ی این فناوری، نسبت به ایجاد یا تقویت پایه‌های لازم در جهت گسترش آن اقدام شود. در این بین، شناخت جایگاه جهانی ایران در عصر ارتباطات، و میزان رشد ابزار فناوری اطلاعات و ارتباطات در مقایسه با سایر کشورها می‌تواند راهکارهای مناسبی را برای توسعه‌ی این فناوری در اختیار برنامه‌ریزان کشورمان بگذارد و هشدارهای لازم را به آنان بدهد تا از سقوط در ورطه‌ی شکاف دیجیتالی که امروزه گریبان‌گیر اکثر کشورهای در حال توسعه شده است، جلوگیری کنند.

یکی از کارآمدترین روش‌ها برای حصول این شناخت، به‌کارگیری شاخص‌های مناسبی است که قابلیت ارزیابی و مقایسه‌ی میزان توسعه‌یافتگی کشور نسبت به متوسط جهانی در این زمینه را توأمأً دارا باشند. امروزه در دنیا برای بررسی میزان توسعه‌ی کشورها در زمینه‌ی فناوری اطلاعات، از شاخص‌ها و نماگرهای مختلفی استفاده می‌شود. در این تحقیق، ضمن شناسایی شاخص‌های مختلف موجود در این زمینه، شاخص‌ها و نماگرهای مهم و استاندارد، معرفی و طبقه‌بندی شده و روش‌های به دست آوردن اقلام مربوط به هر یک، ارائه گردیده است.

اجرای این طرح پژوهشی در بهمن ۱۳۸۲ آغاز شد و در شهریور ۱۳۸۳ با انتشار گزارش نهایی آن به پایان رسید. همکاران این طرح عبارت بودند از:

- دکتر عباس گرامی (مجری طرح، عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- توفیق رجایی‌راد (مدیرکل دفتر صنعت، معدن و محیط زیست مرکز آمار ایران)؛
- هوشنگ بشارتیان (عضو هیئت مدیره‌ی شرکت یاس ارغوانی)؛
- فرشید خان‌زاده (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- نیما دانش‌پرور (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛ و
- دکتر محمدرضا فقیهی (مشاور طرح، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی).

۴. تصحیح برآوردهای حاصل از نمونه‌گیری‌های کارگاهی از طریق یافتن اثر خطاهای چارچوب

تمامی برآوردهای حاصل از یک آمارگیری، تحت تأثیر خطاهای نمونه‌گیری و غیرنمونه‌گیری هستند. استفاده از راهکارهای کاهش این گونه خطاها نمی‌تواند این خطاها را به‌طور کامل از بین ببرد. یکی از انواع خطاهای غیرنمونه‌گیری، خطاهای چارچوب است. این خطاها بر اثر ناقص بودن، شمول نادرست، یا تکراری بودن واحدهای چارچوب به وجود می‌آیند. از آنجایی که تهیه‌ی یک چارچوب، کار بسیار پرهزینه و زمان‌بری است، به‌کارگیری روش‌هایی برای تصحیح برآوردها ضروری به نظر می‌رسد.

روش‌های مختلفی برای جبران اثر خطاهای چارچوب بر برآوردهای حاصل از طرح‌های نمونه‌گیری مطرح شده‌اند که می‌توانند اعتبار برآوردها را تا حد زیادی افزایش دهند. از جمله‌ی این روش‌ها می‌توان «تعدیل‌های وزنی برآوردها» و «استفاده از چارچوب‌های چندگانه» را نام برد.

در این طرح، انواع خطاهای چارچوب شناسایی و دسته‌بندی شده و منابع بروز آن‌ها معرفی می‌شود. علاوه بر این، شیوه‌های اندازه‌گیری این خطاها تعیین شده، اثر آن‌ها بر دقت و صحت برآوردهای حاصل از طرح‌های نمونه‌گیری، و روش‌های جبران این اثرها مورد بررسی قرار می‌گیرد. همچنین راهکارهایی برای تصحیح برآوردها ارائه می‌شود.

اجرای این طرح پژوهشی در اردیبهشت ۱۳۸۳ آغاز شد و پیش‌بینی می‌شود در مهر ۱۳۸۴ به پایان برسد. همکاران این طرح عبارت‌اند از:

- حسن رنجی (مجری طرح، کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- محمدباقر سخاوت (آمارشناس مرکز آمار ایران)؛
- دکتر عباس گرامی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- دکتر نادر نعمت‌اللهی (عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی)؛
- روشنگ علی‌اکبری صبا (کارشناس مرکز آمار ایران)؛ و
- فرشید خان‌زاده (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار).

گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آمار

۱. ارائه‌ی راهکارهای مناسب تولید آمارهای درآمد خانوار

در این پژوهش با توجه به متوسط هزینه‌ی خانوارها، فرض شده است که اطلاعات مربوط به درآمد خانوار، دچار کم‌پوششی است و این کم‌پوششی طی سالیان متوالی استمرار یافته است. این تحقیق، منابع خطای کم‌پوششی درآمد را از ابعاد مختلف بررسی نموده است. به این منظور، ابتدا تعاریف و مفاهیم درآمد و اجزای آن در ایران با تعاریف و مفاهیم سازمان‌های بین‌المللی مقایسه شد و سپس با استفاده از اطلاعات طرح آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی مرکز آمار ایران طی سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۰، تأثیر ویژگی‌های خانوار بر کم‌برآوردی درآمد مورد بررسی قرار گرفت. سرانجام با بازنگری پرسش‌های درآمد در پرسش‌نامه‌ی این طرح، راهکارهای مناسب برای طراحی پرسش‌نامه با استفاده از تجربیات سایر کشورها ارائه شد.

اجرای این طرح در شهریور ۱۳۸۲ آغاز شد و در بهمن ۱۳۸۳ به پایان رسید. همکاران این طرح عبارت بودند از:

- حسن ورمزیار (مجری طرح، کارشناس ارشد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور)؛
- زهره فلاح محسن‌خانی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- فرشید جمشیدی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- فریده باقری (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛ و
- مریم جوادی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار).

۲. خطای نمونه‌گیری در آمارگیری‌های نمونه‌ای پیچیده

زمانی که کاربران از داده‌های آمارگیری‌های نمونه‌ای در برنامه‌ریزی‌ها استفاده می‌نمایند، دانستن خطای نمونه‌گیری امری مهم است. گزارش این خطا هم‌زمان با ارائه‌ی برآوردها، به برنامه‌ریزان این اجازه را می‌دهد که در تصمیم‌گیری‌ها آگاهانه‌تر عمل نمایند. محاسبه و ارائه‌ی منظم این اطلاعات، اهداف دیگری همچون ارزیابی و اصلاح طرح‌های آمارگیری را نیز پوشش می‌دهد. معمولاً برای تولید آمارهای رسمی از نمونه‌گیری‌های پیچیده استفاده می‌شود، که برآورد کردن واریانس در آن‌ها به‌دلیل پیچیدگی روش‌های مستقیم، از طریق روش‌های غیر مستقیم انجام می‌شود.

در این طرح، روش‌های غیر مستقیم برآورد کردن واریانس مانند خطی‌سازی، تکرار متعادل، گروه‌های تصادفی، جک‌نایف، و بوت‌استرپ به‌تفصیل بیان و با داده‌های شبیه‌سازی شده، مقایسه‌ای بین این روش‌ها انجام شد. در انتها خطای نمونه‌گیری برآوردهای فصل زمستان طرح اشتغال و بی‌کاری سال ۱۳۸۲ مرکز آمار ایران به روش‌های مختلف برآورد شد.

اجرای این طرح در اردیبهشت ۱۳۸۲ آغاز شد و در اسفند ۱۳۸۳ به پایان رسید. همکاران این طرح عبارت بودند از:

- دکتر صدیقه شمس (مجری طرح، عضو هیئت علمی دانشگاه الزهرا)؛
- فاطمه هرنندی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- دکتر عباس گرامی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- زهره فلاح محسن‌خانی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛ و
- فرشید جمشیدی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار).

۳. روش آماری مناسب برای ساخت مدل عرضی نیروی کار

در ایران با توجه به پدیده‌ی انفجار جمعیت و شرایط ویژه‌ی اقتصادی، نرخ بی‌کاری در سال‌های اخیر، رشد نسبتاً بالایی را تجربه کرده است و امروزه ایجاد فرصت‌های شغلی یکی از دغدغه‌های مسئولان کشور می‌باشد. برای تعیین میزان فرصت‌های شغلی مورد نیاز، پیش‌بینی جمعیت فعال اقتصادی و ترکیب آن ضروری است. برای پیش‌بینی این جمعیت باید عواملی که موجب ورود و خروج افراد به نیروی کار می‌شوند شناسایی و بر مبنای آن، مدل عرضی نیروی کار ساخته شود. در این مطالعه با توجه به ویژگی‌های متغیر وابسته‌ی مدل، مدل‌های رگرسیونی مناسب تشریح گردید. سپس با توجه به تئوری اقتصادی عرضی نیروی کار و همچنین تجربیات موجود در ایران و سایر کشورها، مدل رگرسیونی مناسب برای عرضی نیروی کار ساخته و تحلیل شد.

اجرای این طرح در شهریور ۱۳۸۲ آغاز شد و در اسفند ۱۳۸۳ به پایان رسید. همکاران این طرح عبارت بودند از:

- فاطمه هرنندی (مجری طرح، عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- فرشید جمشیدی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- مریم جوادی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛ و
- علی‌رضا فرهادی کیا (کارشناس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور).

۴. روش‌های تعیین توزیع داده‌ها و برآوردگرها

در طرح‌های آمارگیری، همواره ارائه‌ی خطای برآورد و بازه‌های اطمینان پارامتر مورد نظر، درک کاربران را از آنچه برآورد شده است ارتقا می‌دهد. برای معرفی شاخص‌های فوق، دانستن توزیع برآوردگر، هرچند تقریبی، ضروری است ولی چنانچه برآوردگر تابعی غیر خطی از مشاهدات باشد یا تعداد مشاهدات خیلی زیاد نباشد، تعیین توزیع برآوردگر به‌سادگی امکان‌پذیر نیست. در این موارد، روش‌های مختلفی را می‌توان به کار گرفت. این طرح به‌تفصیل این روش‌ها را معرفی و تشریح می‌نماید. سپس روش‌های مذکور را روی داده‌های شبیه‌سازی شده‌ی منتج از توزیع‌های معلوم امتحان می‌نماید تا با توجه به معلوم بودن توزیع آمارها از دقت توزیع تقریب شده

به کمک این روش‌ها اطمینان حاصل شود و در آخر، روش منتخب، برای تقریب زدن توزیع آماره‌های یک طرح نمونه‌گیری به کار گرفته می‌شود.

اجرای این طرح در اردیبهشت ۱۳۸۳ آغاز شد و پیش‌بینی می‌شود در آذر ۱۳۸۴ به پایان برسد. همکاران این طرح عبارت‌اند از:

- فرشید جمشیدی (مجری طرح، کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- زهره فلاح محسن‌خانی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛ و
- مهتاب کشاورز (کارشناس مرکز آمار ایران).

۵. امکان‌سنجی ساخت چارچوب خانوارهای دستجمعی

برای برآورد کردن صحیح مشخصه‌های جمعیت فعال اقتصادی، لازم است آمارگیری‌های نیروی کار، حتی‌الامکان کل جمعیت (اعضای خانوارهای معمولی ساکن، دستجمعی و غیر ساکن) را پوشش دهند. منظور از خانوار دستجمعی، مجموعه‌ی افرادی است که به دلیل داشتن هدف یا ویژگی مشترک مانند انجام خدمت وظیفه، تحصیل، بیماری روانی، و ... در یک مؤسسه از قبیل پادگان، خوابگاه دانشجویی، آسایشگاه روانی، و ... با هم زندگی می‌کنند. پوشش خانوارهای دستجمعی در آمارگیری‌های خانواری، در صورت وجود یک چارچوب کامل و بهنگام از این خانوارها امکان‌پذیر می‌باشد.

این بررسی به منظور بهبود پوشش آمارگیری‌های خانواری به‌طور عام و آمارگیری نیروی کار به‌طور خاص، روش تهیه‌ی چارچوب خانوارهای دستجمعی و نحوه‌ی بهنگام‌سازی این چارچوب را مورد مطالعه قرار می‌دهد.

اجرای این طرح در خرداد ۱۳۸۳ آغاز شد و پیش‌بینی می‌شود در آذر ۱۳۸۴ به پایان برسد. اعضای گروه همکاران این طرح عبارت‌اند از:

- زهره فلاح محسن‌خانی (مجری طرح، عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- فاطمه هرنندی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- مریم جوادی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- حمید معظمی‌گودرزی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- بتول یزدانی (کارشناس مرکز آمار ایران)؛ و
- افسانه یزدانی (کارشناس مرکز آمار ایران).

۶. طبقه‌بندی کشور به مناطق همگن با استفاده از مشخصه‌های اجتماعی-اقتصادی پایدار

یک شیوه‌ی مناسب برای کاهش خطای نمونه‌گیری، طبقه‌بندی جامعه‌ی مورد نمونه‌گیری به واحدهای همگن و استفاده از روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی‌شده است. در آمارگیری‌های خانواری، این طبقه‌بندی می‌تواند با توجه

به مشخصه‌های اجتماعی-اقتصادی خانوارها و مناطق انجام پذیرد، به این ترتیب که با استفاده از اطلاعات حاصل از سرشماری‌ها، اطلاعات ثبتی و یا دیدگاه‌های کارشناسی، کشور به مناطق همگن تقسیم شود به گونه‌ای که خانوارهای ساکن در هر منطقه، دارای مشخصه‌های اجتماعی-اقتصادی مشابه و پایدار در یک دوره‌ی زمانی طولانی باشند. در این طرح، مشخصه‌های پایدار اجتماعی-اقتصادی که می‌تواند مبنای طبقه‌بندی کشور به مناطق همگن قرار گیرد، شناسایی شده، ضمن معرفی واحد جغرافیایی مناسب برای طبقه‌بندی، الگوریتم مناسب طبقه‌بندی نیز انتخاب و در نهایت با انجام محاسبات لازم، کشور به مناطق اجتماعی-اقتصادی همگن طبقه‌بندی می‌شود. این طبقه‌بندی می‌تواند در فاصله‌ی بین دو سرشماری ثابت مانده و در طرح‌های خانواری کشور مورد استفاده قرار گیرد.

اجرای این طرح در خرداد ۱۳۸۳ آغاز شد و پیش‌بینی می‌شود در دی ۱۳۸۴ به پایان برسد. همکاران این طرح عبارت‌اند از:

- مریم جوادی (مجری طرح، کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- فریده باقری (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- زهره فلاح محسن‌خانی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- شکوفه دربندی (کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛ و
- علی‌رضا رضایی (کارشناس مرکز آمار ایران).

• گروه خدمات آموزش

گروه خدمات آموزشی در سال ۱۳۸۳، یازده دوره از سیزده دوره‌ی آموزشی تدوین شده در سال ۱۳۸۲ را به شرح زیر برگزار کرده است:

عنوان دوره	شرکت کنندگان	مدرسان	زمان	مدت
آشنایی با نظام آمارهای ثبتي	کارشناسان مرکز آمار ایران، پژوهشکده‌ی آمار، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	محمد نورمحمدی	۱۷ تا ۲۰ خردادماه	۲۴ ساعت
زبان تخصصی	کارشناسان مرکز آمار ایران، پژوهشکده‌ی آمار، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	حمید معظمی گودرزی	۲۲ تا ۲۴ تیرماه	۱۸ ساعت
نماگرهای کوتاه‌مدت	کارشناسان مرکز آمار ایران، پژوهشکده‌ی آمار، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	اکبر گلدسته	۱۷ تا ۲۱ مردادماه	۳۰ ساعت
بررسی‌های نمونه‌گیری	کارشناسان مرکز آمار ایران، پژوهشکده‌ی آمار، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	دکتر حمیدرضا نواب‌پور، فاطمه هرندي، غلامرضا ایزدی	۱۴ تا ۱۸ شهریورماه	۲۰ ساعت
بی‌پاسخی در آمارگیری‌ها: کاستن، وزن دهی، جانپهی	کارشناسان مرکز آمار ایران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	دکتر مجتبی گنجعلی	۲۱ تا ۲۵ شهریورماه	۳۰ ساعت
آشنایی با نظام آماری ایران	کارشناسان مرکز آمار ایران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	منصوره جعفری	۲۰ تا ۲۲ مهرماه	۱۲ ساعت
آمار کاربردی و زبان برنامه‌نویسی SAS	کارشناسان مرکز آمار ایران، پژوهشکده‌ی آمار، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	غلامرضا ایزدی، نیما دانش‌پرور	۱۶ تا ۲۰ آبان‌ماه	۲۰ ساعت
مدیریت کیفیت در تولید آمار	کارشناسان مرکز آمار ایران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	محمد مرادی	۲۳ تا ۲۵ آذرماه	۱۲ ساعت

مدت	زمان	مدرسین	شرکت کنندگان	عنوان دوره
۱۲ ساعت	۲۱ تا ۲۳ دی ماه	محمد بردبار	کارشناسان مرکز آمار ایران، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	روش‌های کنترل افشای اطلاعات آماری
۲۴ ساعت	۲۵ تا ۲۸ بهمن ماه	دکتر مهدی رزاقی	کارشناسان مرکز آمار ایران، پژوهشکده‌ی آمار، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی و اعضای هیئت علمی و دانشجویان دانشگاه‌ها	آمار محیط زیست
۳۰ ساعت	۱۵ تا ۱۹ اسفندماه	علی اکبر احمدی، محمدباقر سخاوت	کارشناسان مرکز آمار ایران، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی	تهیه و تدوین طرح‌های آمارگیری

شرکت کنندگان در دوره‌ی آموزشی آمار محیط زیست

همچنین ترم دوم دوره‌ی آموزشی **مکالمه‌ی زبان انگلیسی** ویژه‌ی همکاران پژوهشکده‌ی آمار توسط آقای حمیدرضا شهیدی و به مدت ۵۰ ساعت برگزار شد.

علاوه بر دوره‌های پیش‌بینی شده برای این سال، سه دوره‌ی آموزشی نیز به سفارش و درخواست سایر سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها، به شرح زیر برگزار گردید:

عنوان دوره	سفارش دهندگان / شرکت کنندگان	مدرسان	زمان	مدت	محل برگزاری
آشنایی با نظام آمارهای ثبتی	وزارت بازرگانی / کارشناسان وزارت بازرگانی	محمد نورمحمدی، سواره رشیدی، علی اکبر محزون	۲۴ تا ۲۷ مردادماه	۲۴ ساعت	پژوهشکده‌ی آمار
آشنایی با نظام آمارهای ثبتی	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان زنجان / کارشناسان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و دستگاه‌های اجرایی استان زنجان	سواره رشیدی	۳۰-۲۹ مهرماه و ۳-۴ آبان‌ماه	۲۴ ساعت	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان زنجان
آمار کاربردی	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور / کارشناسان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور	شکوفه دربندی	۱ آبان‌ماه تا ۱ دی‌ماه	۴۰ ساعت	سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

به سفارش مرکز آمار ایران، دوره‌ی آموزشی **کارشناسی آمار موضوعی** برای کارشناسان آن مرکز، به مدت ۱۲۰ ساعت از ۲۸ آذرماه تا ۲۷ بهمن‌ماه و به شرح زیر در پژوهشکده‌ی آمار برگزار شد:

عنوان دروس آموزشی	مدرس	زمان	مدت
ریاضی کاربردی	محمد رضا دوست محمدی	۲۸ آذرماه تا ۱۳ بهمن‌ماه	۲۵ ساعت
آمار محض	شکوفه دربندی	۲۸ آذرماه تا ۲۷ بهمن‌ماه	۳۵ ساعت
معارف اسلامی	جهانگیر علی دوست	۲۸ آذرماه تا ۲۹ بهمن‌ماه	۲۰ ساعت
آشنایی با طرح‌های آماری	مهدی فرحزادی	۱۸ تا ۲۰ بهمن‌ماه	۲۰ ساعت
آشنایی با نرم‌افزار آماری SAS	نیما دانش پرور	۳ تا ۲۷ بهمن‌ماه	۲۰ ساعت

با توجه به نیاز سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی و به منظور ارتقای سطح دانش و مهارت کارشناسان، دو کارگاه آموزشی نیز در سال ۱۳۸۳ برگزار شد:

عنوان کارگاه آموزشی	شرکت کنندگان	مدرس	زمان	مدت
مفهوم شبه‌مستقل و کاربرد آن در آمار و احتمال و خواص توزیع نرمال دومتغیره	کارشناسان مرکز آمار ایران، پژوهشکده‌ی آمار و اعضای هیئت علمی و دانشجویان دانشگاه‌ها	پروفسور غلامحسین همدانی (استاد دانشگاه مارکت آمریکا)	۲۳ اردیبهشت‌ماه	۶ ساعت
آمار نیروی کار، مفاهیم و روش‌ها	کارشناسان مرکز آمار ایران، پژوهشکده‌ی آمار، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، سازمان‌ها و مؤسسه‌های مرتبط با موضوع، اعضای هیئت علمی و دانشجویان دانشگاه‌ها	دکتر فرهاد مهران (آمارشناس ارشد سازمان بین‌المللی کار)	۷ تا ۹ دی‌ماه	۹ ساعت

شرکت کنندگان در کارگاه آموزشی آمار نیروی کار، مفاهیم و روش‌ها

دو کارگاه آموزشی از مجموعه کارگاه‌های اقماری هفتمین کنفرانس آمار ایران با همکاری گروه خدمات آموزشی در محل پژوهشکده‌ی آمار برگزار گردید، که عبارت بودند از:

عنوان کارگاه آموزشی	مدرس	زمان برگزاری
سانسورهای فزاینده	پروفسور بالاکریشن	۳۱ مردادماه
روش‌شناسی و نظریه‌ی خودگردان	پروفسور پیتر هال	۱ شهریورماه

گروه خدمات آموزشی مانند سال‌های قبل برای معرفی فعالیت‌ها، عملکردها و دستاوردهای پژوهشکده‌ی آمار فعالیت‌های زیر را انجام داد:

۱. برپایی نمایشگاه کتاب و آثار پژوهشی پژوهشکده‌ی آمار در حاشیه‌ی برگزاری هفتمین کنفرانس آمار ایران در محل دانشگاه علامه طباطبایی (۲-۴ شهریورماه). در این نمایشگاه، بروشور معرفی پژوهشکده‌ی آمار به‌همراه پرسش‌های مسابقه‌ی آمار به بازدیدکنندگان ارائه شد و در روز اختتامیه‌ی کنفرانس به سه نفر از برندگان مسابقه هدایایی تقدیم شد. همچنین پرسش‌نامه‌هایی برای تهیه‌ی بانک اطلاعاتی مربوط به پژوهشگران، اعضای هیئت علمی و کارشناسان آمار کشور تهیه شده بود که توسط بازدیدکنندگان تکمیل شد.
۲. برپایی نمایشگاه کتاب و آثار پژوهشی پژوهشکده‌ی آمار در روز دوم آبان‌ماه در محل دانشگاه علامه طباطبایی، هم‌زمان با مراسم گرامی‌داشت روز آمار و برنامه‌ریزی.

برای آشنایی با فعالیت‌های پژوهشکده‌ی آمار بازدیدهای زیر در سال ۱۳۸۳ صورت گرفت:

تاریخ بازدید	بازدیدکنندگان
۱۹ خردادماه	دانشجویان رشته‌ی آمار مؤسسه‌ی آموزش عالی شیخ بهایی
۴ آذرماه	دانشجویان رشته‌ی آمار دانشگاه امام خمینی (ره) قزوین
۲ دی‌ماه	دانشجویان رشته‌ی آمار مؤسسه‌ی عالی جهاد دانشگاهی
۸ دی‌ماه	دانشجویان رشته‌ی آمار دانشکده‌ی علوم دانشگاه اصفهان
۱۸ اسفندماه	دبیران آموزش و پرورش منطقه‌ی ۱۸ تهران

کمیته‌ای نیز از اداره‌ی مرکزی احصائیه‌ی افغانستان در تاریخ ۲۸ آذرماه ۱۳۸۳، و آقای عبدالکریم شمس‌ان رئیس اداره‌ی ملی اطلاعات و آمار یمن و آقای عبده احمد شعبان یاسین مدیر کل جمع‌آوری اطلاعات یمن در تاریخ ۲ دی‌ماه ۱۳۸۳ از پژوهشکده‌ی آمار بازدید کردند.

علاوه بر موارد ذکر شده، گروه خدمات آموزشی فعالیت‌های زیر را در سال ۱۳۸۳ انجام داد:

۱. تهیه‌ی جزوه‌ی «آموزش بر مبنای تحقیق» برگرفته از سوابق مؤسسه‌ی آمار آسیا و اقیانوسیه (SIAP)، به‌منظور بررسی امکان برگزاری آموزش مشابه در پژوهشکده‌ی آمار برای کارشناسان مرکز آمار ایران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی.
۲. تهیه‌ی پرسش‌نامه‌ی امکان‌سنجی و نیازسنجی آموزشی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان‌ها.
۳. به‌منظور تدوین یک درس ۳ واحدی به نام آمار رسمی برای گنجاندن در دروس دانشگاهی دانشجویان رشته‌ی آمار در مقطع کارشناسی، کمیته‌ای متشکل از آقایان دکتر رجالی، دکتر پارسیان، دکتر محرابی، دکتر گرامی، دکتر محمدزاده، پروفیسور دوج، زاهدیان، نورمحمدی و خانم دربندی تشکیل شد و سرفصل

دروس پس از تشکیل ۵ جلسه در محل پژوهشکده‌ی آمار، تعیین گردید و برای نهایی شدن به شورای مشورتی مرکز آمار ایران فرستاده شد.

۴. به منظور تهیه و تدوین تقویم آموزشی ۱۳۸۴ پژوهشکده‌ی آمار، دوره‌های آموزشی برگزار شده در ISI، SIAP، Eurostat، انجمن آمار کانادا، انجمن آمار آمریکا و انجمن آمار سلطنتی انگلستان مورد بررسی قرار گرفت و ۲۴ دوره‌ی آموزشی انتخاب و به شورای مشورتی مرکز آمار ایران ارسال شد.

تلاش بی‌وقفه‌ی همکاران دبیرخانه و هیئت تحریریه‌ی مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران، پس از نزدیک به دو سال، سرانجام در پایان دی‌ماه ۱۳۸۳ با انتشار نخستین شماره‌ی این مجله به ثمر نشست؛ مجله‌ای که انتظار می‌رود پس از انتشار سه شماره و سپس ارزیابی کمیته‌ی بررسی نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به‌عنوان نخستین نشریه‌ی فارسی‌زبان تخصصی در زمینه‌ی آمار، موفق به اخذ درجه‌ی اعتباری علمی-پژوهشی شود.

نخستین شماره‌ی مجله‌ی حاوی شش مقاله (سه مقاله از داخل کشور و سه مقاله از خارج) است، که این تعداد، پس از طی مراحل ارزیابی، از بین ده مقاله‌ی دریافتی برگزیده شد و از آن‌جا که دو مقاله‌ی دریافتی از استادان مقیم خارج از کشور به‌زبان انگلیسی بودند، اقدام به ترجمه‌ی آن‌ها گردید. کلیه‌ی مراحل بعدی انتشار مجله تا ارسال به چاپخانه، اعم از حروف‌نگاری (با نرم‌افزار TEX-پارسی)، نمونه‌خوانی،

نسخه‌پردازی، ویرایش متن، ویرایش علمی، صفحه‌بندی، صفحه‌آرایی، و... در پژوهشکده‌ی آمار و به‌طور اخص در دبیرخانه‌ی مجله صورت گرفت؛ ضمن این‌که کلیه‌ی مکاتبات با استادان ایرانی مقیم خارج از کشور و بسیاری از مکاتبات و تماس‌ها با استادان داخل کشور نیز در همین دبیرخانه، و بقیه توسط سردبیر مجله به عمل آمد.

در سال ۱۳۸۳ همچنین تعداد ده مقاله‌ی دیگر (هشت مقاله به‌زبان فارسی و دو مقاله به‌زبان انگلیسی) دریافت شد، که ارزیابی‌های مختلف توسط داوران و هیئت تحریریه منجر به پذیرش دو مقاله و رد پنج مقاله گردید و بقیه تا هنگام انتشار این گزارش، در مرحله‌ی ارزیابی بودند.

همکارانی که در فعالیت‌های مربوط به انتشار نخستین شماره‌ی مجله سهمیم بودند، عبارت‌اند از:

- دکتر حمیدرضا نواب‌پور (مدیر مسئول؛ عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)؛
- دکتر عباس گرامی (سردبیر؛ عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- فرشید خان‌زاده (مدیر داخلی، ویراستار، و مدیر هنری؛ کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- نیما دانش‌پرور (مدیر فنی و طراح جلد؛ کارشناس پژوهشکده‌ی آمار)؛
- ساناز مهندسی (عضو دبیرخانه‌ی مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران)؛
- مهدیه شهبازی (عضو دبیرخانه‌ی مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران)؛
- گیتی مختاری امیرمجدی (مترجم آزاد)؛ و
- رضا اکبری (مشاور تولید؛ کارشناس آزاد).

و هیئت تحریریه، متشکل از:

- دکتر عین‌الله پاشا (عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت معلّم)؛
- دکتر غلامرضا خسروشاهی (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)؛
- دکتر صدیقه شمس (عضو هیئت علمی دانشگاه الزهرا)؛

- دکتر انوشیروان کاظم‌نژاد (عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس)؛
- دکتر عباس گرامی (عضو هیئت علمی پژوهشکده‌ی آمار)؛
- دکتر حمیدرضا نواب‌پور (عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)؛ و
- دکتر محمدقاسم وحیدی اصل (عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی).

شایان ذکر است که در آغاز دی‌ماه ۱۳۸۳، مسئولیت سردبیری مجله بر عهده‌ی آقای دکتر وحیدی اصل قرار گرفت و با خروج آقای دکتر خسروشاهی از هیئت تحریریه، آقای دکتر احمد پاریان (عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی اصفهان) به عضویت این هیئت در آمدند.

 پژوهش‌کده آمار مجله پژوهش‌های آماری ایران شاپا ۱۲۹۴-۱۷۳۵ دوره ۱، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۳۸۳	
۱	کامبیز فرهنگند در باره‌ی رده‌بندی‌های چندجمله‌ای‌های تصادفی
۱۳	غلامحسین قراگزلو همدانی مفهوم زیراستقلال و کاربرد آن در آمار و احتمال
۳۱	محمدرضا مشکاتی تحلیل رگرسیونی تحت مدل گاوسی وارون در حالت مشاهدات مکرر
۵۱	انوشیروان کاظم‌نژاد و فرید زایری مدل‌بندی پاسخ‌های جفت‌شده‌ی ترتیبی
۶۹	کسری افسری‌نژاد طرح‌های اندازه‌گیری مکرر روندمقاوم
۸۵	مجتبی گنجعلی و لیلا لطیفیان تحلیل یک مسئله با استفاده از دیدگاه‌های متفاوت

در سال ۱۳۸۳ با همکاری گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی، دو سمینار در ارتباط با طرح‌های پژوهشی برگزار شد:

عنوان سمینار	سخنرانان	زمان ارائه
بررسی تطبیقی بازار کار زنان و عوامل مؤثر بر مشارکت آنان	حسین میرزایی، ابوالفضل غیاثوند	۲۶ مهرماه
اجرای آزمایشی طرح گذران وقت	محمدحسین امینی	۲۸ بهمن‌ماه

اعضای پژوهشکده‌ی آمار به‌منظور ارتقای دانش آماری خود، در کنار فعالیت‌های پژوهشی، موضوعاتی را در مباحث مطرح در آمارهای رسمی انتخاب کرده، نتایج یافته‌های خود را در جلساتی که روزهای چهارشنبه و با اهداف زیر برگزار می‌شود، ارائه می‌کنند.

- آشنایی کارشناسان پژوهشکده‌ی آمار با مسائل مطرح در آمارهای رسمی،
- تحقیق در مورد روش‌های جدید در برنامه‌های آماری کشورها جهت بهبود کیفیت آمارهای رسمی کشور، و
- ارتباط و تبادل نظر بین کارشناسان پژوهشکده‌ی آمار و کارشناسان مرکز آمار ایران و دانشگاهیان.

در سال ۱۳۸۳، طبق نظر رئیس محترم مرکز آمار ایران، مقرر گردید علاوه بر اعضای هیئت علمی و کارشناسان پژوهشکده‌ی آمار، مدیران و کارشناسان مرکز آمار ایران نیز در صورت تمایل در این جلسات شرکت نمایند و در خصوص عناوین مورد نظر خود سخنرانی کنند. مجموعه‌ی موضوعات این سخنرانی‌ها در سال ۱۳۸۳ شامل موارد زیر بود:

۱. سواد آماری (آقای حسین حاجی‌زاده)؛
۲. نمونه‌گیری بُرینشی و برآورد (آقای نیما دانش‌پرور)؛
۳. راهکارهای پیرایش وزن‌های آمارگیری مبتنی بر مدل (خانم دکتر صدیقه شمس)؛
۴. طبقه‌بندی‌های بین‌المللی (خانم فریده باقری)؛
۵. سطح‌بندی استان‌های کشور با استفاده از روش تاکسونومی عددی (آقای حسین میرزایی)؛
۶. اندازه‌گیری کار مناسب با نماگرهای آماری (خانم فاطمه هرنندی)؛
۷. دیدگاه‌های جدید در نمونه‌گیری احتمالی (خانم زهره فلاح محسن‌خانی)؛
۸. نمونه‌گیری گردان (آقای فرشید جمشیدی)؛
۹. کلیدهایی برای اجرای موفقیت‌آمیز بهبود مستمر کیفیت در یک سازمان آماری (آقای حسن رنجی)؛
۱۰. گزارش‌دهی الکترونیکی داده‌ها: راهبرد نظام آماری اروپا (آقای فرشید خان‌زاده)؛
۱۱. برآورد واریانس به‌روش جک‌نایف در آمارگیری‌های چندچارچوبی (خانم مرجان نورینی)؛
۱۲. رگرسیون استوار چندمتغیره در یک بررسی آماری در آمریکا (خانم شکوفه دربندی)؛
۱۳. شاخص برابری قدرت خرید در ایران (خانم سمیه برهان یزدانی)؛
۱۴. نماگرهای کیفی و کمی ظرفیت‌سازی آماری (آقای حمید معظمی گودرزی)؛
۱۵. کاربرد GPS در بهنگام‌سازی نقشه‌های آماری (آقای بهنام نصحی)؛
۱۶. ورود داده‌ها به رایانه با استفاده از دورنگار، تشخیص هوشمند نویسه، و تشخیص نوری نویسه، در آمارگیری اشتغال جاری (آقای نیما دانش‌پرور)؛
۱۷. روش‌های مدرن طبقه‌بندی واحدهای نمونه‌گیری (آقای علی‌رضا رضایی)؛
۱۸. سرشماری با روش‌ها و طرح‌های غیر سنتی (آقای شهرام صدوقیان‌زاده)؛
۱۹. ایجاد توابع جدید در Excel با تاکید بر توابع مورد نیاز سرشماری (آقای داریوش گودرزی‌پور)
۲۰. حذف نوسانات فصلی از شاخص قیمت تولیدکننده با استفاده از روش rolling year (خانم وحیده بیطرفان)

۱. تألیف و انتشار مقاله‌ی *On the mean past life time of a parallel system* در مجله‌ی *Journal of Statistical Planning and Inference* توسط آقای مجید اسدی (عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان) با حمایت مالی پژوهشکده‌ی آمار؛
۲. تألیف و ارائه‌ی مقاله‌ی *Estimation of poverty line in Iran* در کنفرانس بین‌المللی آمارهای فقر در کشور فیلیپین، توسط خانم فریده باقری؛
۳. تألیف و انتشار مقاله‌ی عوامل مؤثر بر مشارکت اقتصادی زنان ایران با استفاده از مدل رگرسیونی داده‌های پانلی در فصل‌نامه‌ی مرکز مطالعات و تحقیقات زنان دانشگاه تهران، توسط آقای حسین میرزایی؛
۴. تألیف و انتشار مقاله‌ی *Finding efficient block designs* توسط آقایان دکتر عباس گرامی و اس. ام. لویز در مجله‌ی *Journal of Statistical Theory and Applications*؛
۵. تألیف و انتشار مقاله‌ی روشی برای برآورد پارامترهای رگرسیون لوژیستیک با وجود مقادیر گم‌شده در متغیرهای کمکی در مجله‌ی دانشور، با همکاری آقای دکتر عباس گرامی؛
۶. تألیف و انتشار مقاله‌ی بررسی مقایسه‌ای قابلیت هضم پروتئین پودر آرتیمیای و پودر ماهی تحت شرایط *in vivo* و *in vitro* در مجله‌ی پژوهش و سازندگی، با همکاری آقای دکتر عباس گرامی؛
۷. تألیف و انتشار مقاله‌ی کار شایسته (*decent work*) و نماگرهای آن در ایران در مجله‌ی برنامه و بودجه، توسط خانم فاطمه هرندی؛
۸. تألیف و انتشار مقاله‌ی اشتغال ناقص زمانی چیست؟ در مجله‌ی گزیده‌ی مطالب آماری، توسط خانم فاطمه هرندی؛
۹. تألیف و ارائه‌ی مقاله‌ی تعیین حجم نمونه به روش بوت‌استرپ در هفتمین کنفرانس آمار ایران، توسط آقای فرشید جمشیدی؛
۱۰. تألیف و ارائه‌ی مقاله‌ی روش مناسب برآورد متوسط هزینه‌ی سالانه‌ی خانوار در هفتمین کنفرانس آمار ایران، توسط خانم‌ها مریم جوادی، فاطمه هرندی، و زهره فلاح محسن‌خانی؛
۱۱. تألیف و ارائه‌ی مقاله‌ی نمونه‌های گردان، جایگزینی برای سرشماری‌های جمعیتی در هفتمین کنفرانس آمار ایران، توسط خانم‌ها زهره فلاح محسن‌خانی و فاطمه هرندی، و آقای فرشید جمشیدی؛
۱۲. تألیف و ارائه‌ی مقاله‌ی طرح‌های آمارگیری چندجامعه‌ای در هفتمین کنفرانس آمار ایران، توسط خانم‌ها مهتاب کشاورز و زهره فلاح محسن‌خانی؛
۱۳. تألیف و ارائه‌ی مقاله‌ی نحوه‌ی خواندن تحلیلی یک متن آماری در هفتمین کنفرانس آمار ایران، توسط آقای حمید معظمی گودرزی.
۱۴. ترجمه و انتشار مقاله‌ی مقایسه‌ی آمارگیری‌های پستی و اینترنتی: الگوی پاسخگویی، ویژگی‌های پاسخگو و کیفیت داده‌ها در مجله‌ی گزیده‌ی مطالب آماری، توسط خانم مریم امیراحمدی؛

۱. مأموریت و سفر خارج از کشور و شرکت در کنفرانس‌های داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی

- خانم زهره فلاح محسن‌خانی، مسئول گروه پژوهشی طرح‌های فنی و روش‌های آماری، در دوره‌ی آموزشی کوتاه‌مدت Survey Research Theory and Practice که از ۱۵ تیر تا ۲ مرداد ۱۳۸۳ در مؤسسه‌ی International Institute for Population Sciences کشور هند برگزار شد، شرکت کردند.
- خانم فریده باقری، مسئول گروه پژوهشی آمارهای اقتصادی، در «کنفرانس بین‌المللی آمارهای فقر»، و «سومین کارگاه منطقه‌ای آمارهای فقر در آسیا و اقیانوسیه» که از ۱۳ تا ۱۷ مهر ۱۳۸۳ در کشور فیلیپین برگزار شد، و «کارگاه پژوهشی سیاست‌های رفاه اجتماعی» که از ۱۲ تا ۱۳ بهمن ۱۳۸۳ توسط وزارت رفاه و تأمین اجتماعی برگزار شد، شرکت کردند.

۲. همکاران جدید

در سال ۱۳۸۳ افراد زیر همکاری خود را با پژوهشکده‌ی آمار آغاز نمودند:

- گروه خدمات آموزشی: آقایان عبدالرحمان جریحی و سهیل جولانی، و خانم‌ها شکوفه دربندی و محبوبه شهبازی؛
- دبیرخانه‌ی مجله‌ی پژوهش‌های آماری ایران: خانم ساناز مهندسی؛
- اداره‌ی امور مالی و اداری: آقایان منصور اکبری و آرمین نواب‌پور؛
- دفتر ریاست پژوهشکده: خانم فرزانه عظیمی؛
- دفتر گروه‌های پژوهشی: خانم مهرنوش میرمحمد؛ و
- کتابخانه: خانم مهدیه رحمانی.

۳. قطع همکاری

در سال ۱۳۸۳ افراد زیر همکاری خود را با پژوهشکده‌ی آمار به پایان رساندند:

- گروه خدمات آموزشی: آقایان مجید رجبی، حسین حاجی‌زاده، و مهدی باقرپور سهزایی؛ و
- دفتر گروه‌های پژوهشی: خانم افسانه زنگنه.

۴. همکاران نمونه

در پایان سال، به‌منظور انتخاب همکاران نمونه، از کارکنان پژوهشکده‌ی آمار نظرسنجی به عمل آمد، که نتایج آن به شرح زیر بود:

- رتبه‌ی اول: آقای حسین علی پُرحکم،
- رتبه‌ی دوم: خانم هنگامه یزدان پناه، و
- رتبه‌ی سوم: آقایان فرشید جمشیدی و حسن رنجی (به‌طور مشترک).

